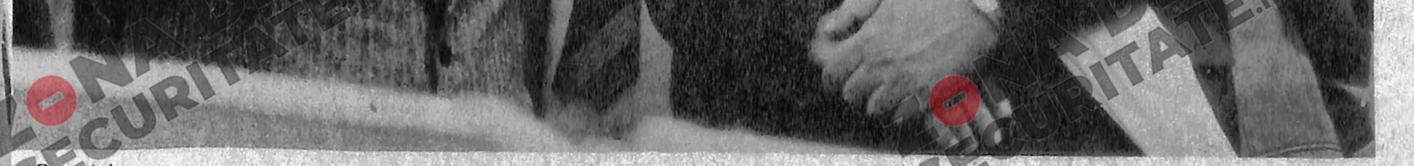
bunăvoință omenească? Cînd prin jocu-i plin de trufie și obrăznicie antinaționalul și internaționalist îți pîngărește mormintele și amintirea bravilor tăi strămoși, cînd veneticul se crează stăpîn peste casa și țara ta? Vă întreb, ce va să însemne o țară de oameni, cînd același iubitor de plaiuri străine pe care l-ai întîlnit mai ieri cu pîinea și sarea acestui mult pătimit pămînt, astăzi ar fi în stare să te izgonească pe tine însuți de la focul din vatra străbunilor?..

NIMIC MAI MULT AR INSEMNA DECIT UNIRE. Pînă cînd unitatea de cuget și de simțire, de inimi și gînd a fost arma noastră din totdeauna. Și tot de ea, de **unirea moldovenilor** se tem ca de foc criminalii de stat, vînzătorii de neam și de țară Pologov, Morozov și Smirnov, Volcova și Chindighelian, și tot soiul lor de demagogi, care s-au încumetat să ridice sabia separatismului asupra capetelor noastre ninse de brume și bătute de vînturile meleagului.

...**UNIRE MOLDOVENI!** — scanda mulțimea de oameni, adunată la Lunga din toate satele din stînga Nistrului în semn că nu vor mai permite nimănui să-i despartă de țară, să-i rupă de la frați și surori; în zadar de vorba dulce și falsă a celor trimiși de necuratul să semene vrajbă în casa și în sufletele noastre. **DESTEAPTĂ-TE, POPOR!** striga mulțimea, venită cu inima dezgolită, înfruntînd bîtăușii și cordoane postate pe la răscruci de drumuri, ca să acopere cu cele mai grele blesteme huda de mancurt ce le suflă în strună la niște neroți. Și lacrima amară ce s-a prelins pe obrazul femeilor în

Reportaj fotografic, realizat de reporterii «Moldovei Suverane» **Tudor IOVU** și **Eugeniu ROȘCOVANU.**

Cuvîntarea lui Mircea SNEGUR

sfîntă zi de duminică va rămîne să frigă sufletul împărăginit al diriguitorilor satelor care nu s-au rușinat să-și trimită, taman azi, consîngenii pe plantațiile de legume ori în livezi...

La Lunga oameni îngemănați cu țara se întrebau: ce va să însemne o republică suverană, cum trebuie să procedeze un popor băștinaș cînd o mînă de sefi-venetici îi scuipă cu nerușinare în suflet?.. Să plecăm și noi urechea la gîndurile și opiniile lor:

Mihail NICOLAEV (satul Dorotcaia):

— Am venit aici să mai vedem ce se face, ce conducere avem. Eu sînt pentru o singură Moldovă, cu o singură limbă vorbită, pentru o republică unitară, dar nu fărîmițată. Numai că iată cu steagul nu sînt de acord. Mai bine să rămînă cel vechi, că nu de alta, dar rușii rîd de Tricolor. Măcar cap de bou (!) să nu aibă pe el...

Ce-i drept, moș Mihail mi-a spus că nu știe care e drapelul cu adevărat al Moldovei. Căci din cîte a înțeles de la Diucarev, Pologov și Morozov, («experții» în istoria acestui ținut!) Tricolorul e «ruminschii flag». De aceea și s-a găsit unul care l-a «snimit» de acolo unde a fost arborat în sat, vorba moșneagului.

Mașina antinațională lucrează la regim maxim în ograda lui Mihail Nicolaev, iar el nici nu-și dă seama de cele ce se întîmplă...

Tot pentru integritatea Moldovei s-a pronunțat și un pedagog din Dorotcaia, dar cînd l-am rugat să se prezinte s-a ascuns în mulțime. E o boală caracteristică moldovenilor de aici — să vorbească din ascunziș. Firește, această maladie se resimte nu de zile bune.

Anatol CODRU, scriitor:

— Trăim grijile întregului popor al acestei republici mici, ale acestei năpăstuite țări. Aștept ca pămîntenii mei, compatrioții mei, care de asemenea au fost năpăstuiți sute de ani pe această palmă de pămînt, să se trezească din somnul de moarte, pentru că astăzi au poate ultima șansă cînd pot să-și consolideze puterile, să se debaraseze de otrava mincinunii, care a influențat nefast istoria, cultura, și civilizația neamului. Mă îngrijorează faptul că mulți consîngeni de-ai mei se mai află în hibernare sau sînt seduși, amăgiți de vînturile care au suflat pe aici și le-au încurcat mințile, făcîndu-i să-și urască frații de un sînge și de un neam, — frații basarabeni din mult pătimita Basarabie.

Am avut mai multe întîlniri cu oamenii de aici și m-am convins că lumea se trezește, indiferent de faptul că li se bagă pe gît «Dnestrovscaia pravda», care-i mînte cu nerușinare cum că ei nu sînt moldoveni. Asta e poate cea mai mare durere a mea. Cu toate acestea vreau să cred că această zi ne va ajuta să le scoatem pe toate la apă limpede. Oamenii se adună cu încetul și la Pîrîta, și în alte sate, discută și o spun ferm: noi sîntem și rămînem moldoveni, nu vrem să ne despărțim de frații noștri de peste Nistru.

Vasile DONEA, student la Institutul pedagogic din Tiraspol:

— Vin de la Tiraspol, adică tot din Moldova, și nu sînt singur aici, ci împreună cu zeci de consîngeni care luptă, neprecupețindu-și eforturile pentru apărarea integrității Republicii Moldova. Atmosfera în orașul din care venim e încordată, discriminarea continuă pe vechi, ba chiar, aș zice, că la amploare. E pîngărit tot ce-i moldovenesc, e distrus tot ce-i național. Cît

(Urmare în pag. 2).

Mult stimați compatrioți!

Nu știu dacă există undeva un popor mai hărțuit de soartă și mai supus cruntelor încercări de-a lungul istoriei milenare decît neamul nostru, care din moși- strămoși și-a plămădit existența, doina, limba pe cele două maluri ale sfîntului Nistru. Iată că și acum, la sfîrșitul acestui secol modern, din nou ne este pusă la încercare demnitatea și credința în bine, în omenie, înțelepciune.

Astăzi, cînd ne aflăm la primii pași pe calea construirii statului moldovenesc suveran, iarăși ne-am pomenit cu Nistrul înlăcrimat. Tristețea bătrînului rîu este oglinda tristeții noastre pentru faptul că anumite forțe vor să ne distrame pămîntul, ni-l vor fărîmițat, ca apoi să încerce din nou să ne dicteze.

Să nu uităm, că Moldovioara noastră a fost deja împărțită cu forța de către acei, care acum se află la groapa de gunoi a istoriei. Tot acolo le este locul și ucenicilor lor, care din anumite interese încearcă și astăzi să croiască harta Moldovei.

Știm cu toții, care-i situația reală la ora actuală în raioanele și localitățile din stînga Nistrului. Știm și cine-s acei, care vor să ne răpească pămîntul, să ne umilească, să ne înjosească. Știm, de asemenea, că această situație n-a apărut de ieri, ori de astăzi. Rădăcinile ei sînt mult mai adînci. Populația din Transnistria prima din neamul nostru a fost trecută prin mașina staliniștă a colectivizării forțate, a represiunilor și deportărilor. Iar mai apoi, după 1940, această mașină a fost pusă în funcțiune și în dreapta Nistrului.

Sistemul administrativ-de comandă a promovat o politică antimoldovenească pe parcursul a multor decenii, făcînd totul ca să șteargă din memoria oamenilor istoria, să ponegrească cultura, să înjosească și să strîmtoreze limba poporului băștinaș. Aici, desigur, am în vedere dispariția și a școlilor ucrainene, și ale altor conlocuitori.

Ani de-a rîndul și-au făcut mendrele personale și politice fel de fel de «lideri» care au împînzit acest pămînt, asigurîndu-și fotolii moi, speculînd și vehiculînd cu lozincile frăției de popoare, prieteniei și internaționalismului. Iar atunci, cînd poporul a început să-și revendice drepturile istorice la limbă, scris, obiceiuri, cultură, acești pseudointernaționaliști și pseudopatrioți, văzînd că pierd încrederea și scaunul de sub ei, au pus în funcțiune cunoscuta tactică: «dezbină și stăpînește», încercînd să ne împingă spre un război civil.

Poporul nostru e gata oricînd să dea ripostă cuvenită acestor acțiuni vitrege. E adevărat, moldovenii, găgăuzii, ucrainenii, rușii, evreii, bulgarii au interese etnice proprii. Dar au, totodată, un interes comun, un interes suprem — păstrarea integrității teritoriale moștenite de la străbuni, păstrarea liniștii sociale și a bunei înțelegeri. Istoria acestui pămînt nu cunoaște ciocniri interetnice, deoarece noi, băștinașii, am trăit și, cred, vom trăi și de acum înainte ca frații cu acei care ne-au înțeles, ne-au susținut aspirațiile sfinte, cu acei care vor să contribuie la prosperarea Statului suveran Moldav.

Nedreptatea și fărădelegile vor fi oprite. Actuala conducere a republicii a primit mandatul de încredere de la popor în condiții noi, democratice. Ea este și va fi una cu poporul, făcînd totul pentru adevărata lui prosperare.

Un act cu adevărat istoric, pentru destinele poporului, este Declarația cu privire la suveranitatea Republicii Sovietice Socialiste Moldova, adoptată de Sovietul Suprem la 23 iunie 1990.

Suveranitatea Moldovei își găsește expresia în două aspecte principiale: intern și extern. In aspect intern suveranitatea Statului Moldovenesc înseamnă independența Parlamentului ca organ suprem de stat. El este împuternicit să stabilească în societate norme de drept unic, să determine competența juridică a organelor de stat, administrative și a organizațiilor obștești, să investească cu drepturi și îndatoriri persoanele de răspundere etc.

In aspect extern suveranitatea statului nostru se exprimă prin independența puterii de stat și a legislațiilor adoptate de ea față de oricare alt stat, precum și față de normele tratatelor sau acordurilor internaționale. Adică, pe teritoriul R.S.S. Moldova nu poate să acționeze legile altui stat ori normele internaționale fără consimțămîntul Sovietului Suprem al R.S.S. Moldova.

Prin Declarația cu privire la suveranitate republica își proclamă dreptul de a intra în uniuni de state, cărora le poate delega unele împuterniciri, dreptul de a retrage aceste împuterniciri sau de a ieși din aceste uniuni în modul stabilit de tratatul respectiv. La etapa actuală, în această ordine de idei participăm la lucrările comisiilor ce elaborează concepția comunității economice de state suverane sovietice.

Ideologii separatismului se străduie să interpreteze aceste articole ale Declarației drept tendință de a ne uni cu România, deși s-a spus nu o dată, că n-are nimeni intenții de așa fel. Aceste afirmații au același scop: de-a semăna instabilitate, vrajbă între băștinași și conlocuitori, pentru ca în aceste condiții să se mai poată menține măcar cîtuși de puțin vechile formații, regimul de stoarcere a bunurilor noastre în folosul altora, poate chiar în folosul mafiei.

Adevărul, după cum am spus, e altul: republica noastră participă în modul cel mai activ și constructiv la pregătirea noi-

(Sfîrșit în pag. 2).

Cuvîntarea lui Mircea SNEGUR

(Sfîrşit).

lor concepţii unionale. Aş spune chiar, că năzuinţele noastre pe deplin coincid cu cele ale majorităţii absolute a republicilor suverane. Concepţia noastră presupune, că Moldova trebuie să dispună de o suveranitate politică şi economică reală şi deplină, adică să fim adevăraţi gospodari pe pămîntul străbun. Republica trebuie să aibă Constituţia sa, cetăţenia sa, proprietate deplină asupra teritoriului său, un sistem creditor-financiar propriu, organele sale de menţinere a ordinii publice, posibilitatea de a se ocupa cu activitatea economică externă.

Viitorul republicii îl vedem într-o comunitate economică în care relaţiile politice, economice, ştiinţifice, culturale şi de altă natură vor fi consfinţite prin tratate încheiate cu acele state suverane, care vor dori să colaboreze cu noi.

De altfel, ţin să menţionez, că la momentul actual noi desfăşurăm o amplă activitate în ce priveşte încheierea tratatelor bilaterale cu republicile unionale. E pe sfîrşite lucrul asupra tratatelor cu Lituania, Rusia, Letonia, Estonia, Belorusia. Se lucrează şi asupra altor documente privind colaborarea cu celelalte republici.

Iată realitatea obiectivă. Şi ea, după cum vedeţi, se deosebeşte complet de aceea pe care încearcă să ne-o impună separatiştii, inducînd lumea în eroare.

Problema principală, asupra căreia lucrează intens Parlamentul şi Guvernul Moldovei, Consiliul Prezidenţial este dezvoltarea economică a republicii, ieşirea din criza în care ne aflăm. Starea de lucruri în industrie, pe şantierele de construcţie, în sectorul de aprovizionare a populaţiei cu mărfuri de larg consum, inclusiv cu produse alimentare este foarte agravată şi există destule premize pentru înrăutăţirea ei de mai departe.

Îngheţurile din primăvară, seceta şi grindina au cauzat pierderi considerabile agriculturii republicii. Din cauza pierderilor mari de cereale şi nutreţuri, mai ales din sudul Moldovei, într-o stare extraordinar de gravă se află sectorul zootehnic.

In situaţia critică ce s-a creat conducerea republicii întreprinde măsuri concrete pentru a obţine funcţionarea normală a celui mai important sector al economiei naţionale — sectorul agrar. In rezultat toate gospodăriile ce au suferit în urma secetei sînt îndestulate pe deplin cu seminţe de culturi cerealiere pentru semănatul de toamnă. Am ajuns la înţelegerea ca Republica Cazahă să livreze Moldovei circa 500 mii tone de cereale, din regiunea Volgograd vom procura încă 50—100 mii tone. Se întreprind şi alte măsuri menite să ne scoată din impas.

Dar, ocupîndu-ne de rezolvarea problemelor la zi, noi nu uităm nici de perspectivă. In acest context se înscrie în primul rînd concepţia Guvernului republicii privind trecerea la economia de piaţă, concepţie la realizarea căreia s-au şi încadrat toate ramurile economiei naţionale.

Conform concepţiei, piaţa republicană trebuie să fie unică, integră (să nu fie dezmembrată în secţiuni orăşeneşti şi raionale autonome) şi în acelaşi timp capabilă să se integreze cu piaţa unională, europeană şi mondială.

Ea prevede crearea condiţiilor favorabile pentru activitatea antreprenorilor, înfruntarea înstrăinării populaţiei de producerea şi de distribuirea bunurilor materiale, crearea garanţiilor juridice şi politice pentru realizarea intereselor economice ale fiecărui cetăţean al republicii prin intermediul dreptului la proprietate şi iniţiativă.

Pentru înfăptuirea acestei adevărate revoluţii în viaţa economică a republicii este nevoie, bineînţeles, de o perioadă de tranziţie, care, în condiţiile noastre, ar putea să dureze doi-trei ani. Tocmai în această perioadă trebuie să fie formate mecanismele şi condiţiile necesare pentru funcţionarea pieţei, adică, să fie elaborat şi adoptat un sistem de legi care ar forma baza juridică a acesteia. Activitatea dată se desfăşoară din plin. In presa republicană deja au fost publicate proiectele de legi cu privire la independenţa economică a R.S.S. Moldova, cu privire la arendă, despre proprietate, despre bănci şi sistemul bancar, despre bugetul de stat, despre pămînt, despre reforma agrară. Alte proiecte de legi sînt în stare de pregătire. Numai la sesiunea de toamnă a Parlamentului republicii se prevede să fie adoptate peste 20 de legi, iar în total pe parcursul acestor 2—3 ani vor fi adoptate circa 120 de legi şi hotărîri.

In această perioadă vor interveni schimbări esenţiale în viaţa noastră economică. Nu le voi analiza pe toate pentru a nu vă sustrage prea multă atenţie. Intenţionez doar să subliniez, că vor fi restructurate relaţiile bugetului republican cu cel unional, o dezvoltare amplă vor căpăta multiplele forme de proprietate: de stat, colectivă, privată etc., se prevede crearea Băncii Naţionale, activizarea relaţiilor economice cu ţările străine, pregătirea cadrelor necesare în toate domeniile economiei naţionale.

Programul de trecere la relaţiile de piaţă prevede crearea unui sistem eficient de protecţie socială a populaţiei. Acest sistem urmează a fi întărit printr-o lege specială, asupra proiectului căreia se lucrează în prezent.

Ţin să accentuez că orice măsuri referitoare la trecerea la economia de piaţă vor fi adoptate numai după ce vor fi discutate de către popor.

După cum vedeţi, avem destule probleme serioase, pe care trebuie să le rezolvăm cît mai curînd, cît mai bine. Iar pentru aceasta se cere o muncă asiduă din partea fiecărui locuitor al republicii. Noi ne-am declarat suveranitate, deci tot noi şi numai noi trebuie să ne rezolvăm problemele noastre. Şi nu prin greve, referendumuri, congrese nelegitime, nu prin crearea de aşazisele republici, ci în mod omenesc, cu înţelegere, prietenească, cu dorinţă cetăţenească de a construi o republică cu adevărat suverană, în care oamenii de orice naţionalitate să se mîndrească că sînt cetăţeni ai ei.

Dragi compatrioţi! Nu trebuie să vă lăsaţi prinşi în mrejele, iscusit întinse de provocatori, politicieni-intriganţi, ce urzesc planuri anticonstituţionale, bazate pe minciună şi dezorientare, pe idei născocite de separatişti. Fiţi siguri că de data aceasta ei vor primi ceea ce merită.

Soarta republicii e în mîinile noastre. Să depunem dar toate eforturile pentru a consolida forţele sănătoase, să muncim în modul cel mai hotărît şi consecvent pentru propăşirea Moldovei noastre şi a poporului ei harnic, onest, mîndru şi neîngenuncheat.

Trăiască Moldova Suverană!

